

METROPOOLREGIO
ROTTERDAM DEN HAAG

Uitvoeringsprogramma

Economisch Vestigingsklimaat 2024

**Uitvoeringsprogramma
Economisch Vestigingsklimaat MRDH
2024**

Inhoudsopgave

1. Integraal uitvoeringsprogramma Economisch Vestigingsklimaat.....	4
1.1 Aanleiding.....	4
1.2 Samenhang tussen de opdrachten.....	4
1.3 Eigenaarschap gemeenten.....	5
1.4 DAM-schema.....	6
2. Thema Aansluiting Onderwijs – Arbeidsmarkt.....	6
2.1 Algemene Doelstellingen.....	7
2.2 Activiteiten.....	7
2.2.1 Versterken van het bestaande mbo-hbo campusecosysteem en het economisch rendement van de campussen.....	7
2.2.2 Uitbouwen van het Leven Lang Ontwikkelen (LLO) programma.....	8
2.3 Impact van het thema in 2026 (Strategische Agenda).....	9
2.4 Samenwerkingspartners.....	9
2.5 Budgetraming.....	10
2.6 Randvoorwaarden en risico's.....	10
3. Thema mkb en innoveren.....	12
3.2 Activiteiten.....	12
3.2.1 Versterken innovatie-ecosystemen en innovatieprogramma's.....	12
3.2.2 Versterken mkb.....	13
3.3 Impact van het thema in 2026 (Strategische Agenda).....	14
3.4 Samenwerkingspartners.....	14
3.5 Budgetraming.....	15
3.6 Randvoorwaarden en risico's.....	15
4. Thema Ruimte voor Werken.....	16
4.1 Algemene doelstellingen.....	16
4.2 Activiteiten.....	16
4.2.1 Strategie werklocaties en regionale afstemming.....	16
4.2.2 Versnellingsaanpak kantoren.....	17
4.2.3 Versnellingsaanpak bedrijventerreinen.....	18
4.2.4 Versnellingsaanpak vitale stads- en dorpskernen.....	18
4.3 Impact van het thema in 2026 Strategische Agenda.....	19
4.4 Samenwerkingspartners.....	19
4.5 Budgetraming.....	20
4.6 Randvoorwaarden en risico's.....	20
5. Overkoepelende aspecten integraal uitvoeringsprogramma.....	21

5.1 Financiën-Integrale budgettraming op hoofdlijnen	21
5.2 Planning 2024.....	21
5.3 Communicatie.....	21
5.4 Monitoring.....	21
5.5 Randvoorwaarden en risico's	22
Bijlage 1: Indicatieve budgettraming concrete activiteit per thema	23
Bijlage 2: Planning concrete activiteiten per thema	25

1. Integraal uitvoeringsprogramma Economisch Vestigingsklimaat

1.1 Aanleiding

Het algemeen bestuur van de MRDH heeft op 26 mei 2023 de Strategische Agenda 2023-2026 vastgesteld. Vanuit de vier vastgestelde opgaven, te weten: groei, vernieuwen, kwaliteit en herstel van de regio, zijn zes opdrachten vastgesteld. Twee opdrachten vallen onder de afdeling Economisch Vestigingsklimaat (EV), te weten:

- Opdracht 2 'Toekomstbestendige economie stimuleren' bestaande uit twee thema's: 'Aansluiting Onderwijs Arbeidsmarkt' en 'Versterken mkb en innoveren';
- Opdracht 4 'Vernieuwen van werklocaties'.

Het aanpakken van de mismatch tussen onderwijs en arbeidsmarkt, het verhogen van de (innovatieve)productiviteit en bedrijvigheid en de inspanningen op een samenhangend ruimtelijke-economisch beleid, zorgen voor een aantrekkelijk woon- en vestigingsklimaat en dragen gezamenlijk bij aan brede welvaart en welzijn.

De focus van dit uitvoeringsprogramma EV ligt op 2024, met een doorkijk naar 2025 en 2026. Dit komt omdat in 2024 gewerkt wordt aan een aantal opdrachten die (mogelijk) invloed hebben op de activiteiten voor de jaren 2025 en 2026. Het gaat dan om de herziening van de bijdrageregeling, de monitoring van de voorlopige resultaten van 2024 (EV) en de oplevering van een aantal onderzoeken en verkenningen.

1.2 Samenhang tussen de opdrachten

De beide opdrachten voor economie vinden hun vertrekpunt in de Strategische Agenda vanuit de opgave vernieuwen van de regio.

“De economie is continu in beweging en ontwikkelt zich razendsnel. Zo maken oude technieken plaats voor nieuwe technologieën. Dit vraagt omscholing van mensen en opleidingen die beter aansluiten op de arbeidsmarkt van de toekomst. Innovaties en investeringen in nieuwe technologieën dragen bij aan de economische ontwikkeling. We stimuleren een toekomstbestendige economie. Nieuwe technologieën en andere motivaties maken duurzamer reisgedrag mogelijk waardoor de mobiliteitstransitie wordt gestimuleerd. Verschuiving naar actieve en/of collectieve mobiliteit is noodzakelijk voor een bereikbare, duurzame en leefbare regio.”

(Strategische Agenda 2023-2026; p. 11)

De inzet van de Metropoolregio Rotterdam Den Haag is erop gericht zo goed mogelijk in te spelen op die veranderingen (lees: transities).

Er is een aantal grote transities, die een aanpassing van de huidige economie vragen. O.a.

- Energietransitie (w.o. waterstoftransitie)
- Circulaire transitie
- Digitalisering
- Voedseltransitie (w.o. eiwittransitie)

Daarnaast is er nog een aantal grote bewegingen die ook van invloed zijn op de noodzaak voor vernieuwing van de economie.

De veranderende economie werkt uiteraard ook door in de **arbeidsmarkt**. Zo veroudert kennis sneller, moet er een leven lang ontwikkeld worden en vraagt de economie ook medewerkers die in staat zijn met die veranderingen om te gaan. Veranderingen die soms nog onbekend zijn. Experts voorspellen zelfs dat 65% van de studenten die nu aan hun opleiding beginnen, straks een beroep uitoefenen dat nu nog niet bestaat. Zie hier de uitdagingen voor het **(beroeps)onderwijs**. Dit staat nog los van de demografische ontwikkeling, waarbij de beroepsbevolking blijft slinken. Dit vraagt deels om een hogere arbeidsproductiviteit. Technologie is hier een deel van de oplossing.

De transities werken ook door in de wijze waarop ondernemers kunnen ondernemen. Zonder al scherp te hebben wat die doorwerking inhoudt, is het al wel duidelijk dat bijvoorbeeld de circulaire economie een ander ruimtebeslag vraagt en dat het groeiend aantal startups en scaleups andere eisen stelt aan werklocaties (fysiek en exploitatief).

En tot slot hebben de transities ook impact op de manieren van reizen (**mobilitéitstransitie**).

Al deze transities en ontwikkelingen vereisen flexibiliteit en aanpassingsvermogen van zowel bedrijven, overheden en mensen, maar bieden ook kansen voor economische- en maatschappelijke innovatie.

In deze context werkt de MRDH aan de synergie tussen onderwijs, arbeidsmarkt en ruimte en alle activiteiten dragen (in)direct bij aan het toekomstbestendig maken van het midden- en kleinbedrijf (mkb).

Startups en scaleups zijn de innovatiemotor van het mkb en daarom wordt daar extra op ingezet in het uitvoeringsprogramma, maar ook de dienstverlening aan het mkb verdient onze aandacht. De inzet binnen 'aansluiting onderwijs en arbeidsmarkt/LLLO' leidt tot goed geschoold personeel voor het mkb. En de inzet op 'vernieuwen van werklocaties' biedt behoud en betere benutting van de beschikbare ruimte om te werken. De inzet op verduurzaming van bedrijventerreinen (next economy bedrijventerreinen) en kantoren (label c-eis) draagt tenslotte bij aan versterking van het vestigingsklimaat voor het brede mkb.

Ook wordt in 2024 nadrukkelijker de samenhang uitgewerkt met de overige opdrachten in de Strategische agenda. Het zwaartepunt ligt daarbij in de samenhang met opdracht 1 "Investeren in bereikbaarheid om de inwonersgroei in de regio te faciliteren". Binnen deze opdracht wordt de bereikbaarheid van economische locaties onderzocht en in beeld gebracht of verbeteringen noodzakelijk zijn en hoe die kunnen worden gerealiseerd. Hierbij gaat het dan o.a. om de bereikbaarheid van campussen en werklocaties (m.n. bedrijventerreinen). Ook wordt de samenhang met opdracht 3 "Actieve en collectieve vormen van mobiliteit stimuleren" verder verkend waar het innovaties en nieuwe technologieën betreft om de gewenste mobiliteitstransitie te bereiken. Deze opdracht wordt samen met de gemeenten en VA opgepakt. In Q1 2024 zal een ambtelijk voorstel gedaan worden voor meer samenwerking op de thema's bereikbaarheid en campussen/werklocaties.

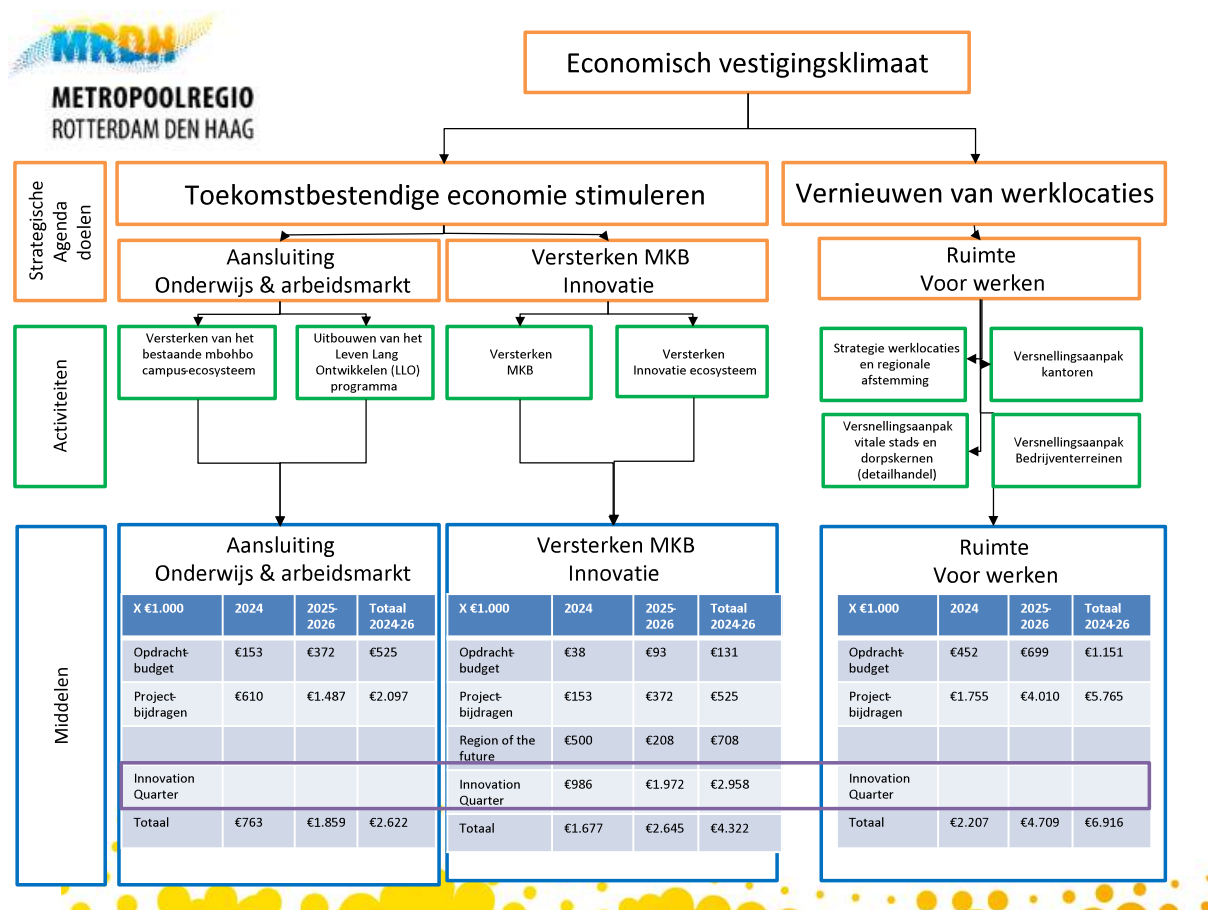
1.3 Eigenaarschap gemeenten

De 21 gemeenten vormen samen de MRDH en iedere aangesloten gemeente draagt bestuurlijk en ambtelijk zijn steentje bij. De werkorganisatie ondersteunt de samenwerking en heeft een stimulerende, agenderende en faciliterende rol. Koers kiezen betekent begrip

hebben voor elkaars belangen en als gemeente ook de eigen verantwoordelijkheid voor regionale samenwerking kennen en pakken. Werken op basis van wederkerigheid. Zowel inhoudelijk als financieel. Dat is de keuze die we maken als 21 samenwerkende gemeenten. Daarmee is het realiseren van de ambities uit de UP EV2024 een gezamenlijke verantwoordelijkheid van de 21 gemeenten en de werkorganisatie.

1.4 DAM-schema

Het uitvoeringsprogramma Economisch vestigingsklimaat met de opdracht: 'Toekomstbestendige economie stimuleren' bestaande uit twee thema's: 'Aansluiting Onderwijs Arbeidsmarkt' en 'Versterken mkb en innoveren' en de opdracht 'Vernieuwen van werklocaties' worden integraal via een Doelen, Activiteiten en Middelen (DAM) -schema in beeld gebracht en uitgewerkt.

2. Thema Aansluiting Onderwijs – Arbeidsmarkt

De MRDH zet binnen het thema Aansluiting Onderwijs – Arbeidsmarkt in 2024 steviger in op campusversterking. En op het leveren van een bijdrage aan een inclusieve arbeidsmarkt. Door het stimuleren van een aanbod Leven Lang Ontwikkelen (LLO) vanuit de campussen, praktijkleren ('on-the-job') en regionale kennisdeling- en samenwerking.

Hiermee bouwt MRDH voort op de resultaten van de Aanpak campusondersteuning MRDH 2018 – 2022/2023, geleerde lessen, inzichten uit recente arbeidsmarktonderzoeken (Birch, Sociaal en Cultureel Planbureau – SCP) en de wens om meer bij te dragen aan een inclusieve samenleving.

Onderstaande doelstellingen sluiten goed aan bij de resultaten die in de Strategische Agenda 2023-2026 benoemd zijn bij opdracht 2 en dragen bij aan een beter regionaal vestigingsklimaat en een betere aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt.

2.1 Algemene Doelstellingen

- De instroom van goed gekwalificeerd personeel vergroten in de sectoren die binnen de regio krapte hebben.
- Meer personeel opleiden dat toekomstbestendig inzetbaar is en blijft voor relevante groei- en transitie sectoren.

2.2 Activiteiten

2.2.1 Versterken van het bestaande mbo-hbo campusecosysteem en het economisch rendement van de campussen

De MRDH zet in op:

- Cofinanciering van minimaal vier campusversterkingsprojecten per jaar, waaronder 1 nieuw campusproject. Met focus op de campussen die nog geen middelen uit Groeifonds/regiodeal hebben ontvangen. En focus op activiteiten gericht op kennisvalorisatie en op de verbetering van de inclusiviteit en bereikbaarheid van de campussen.
- Stimuleren van hybride en innovatieve leeromgevingen binnen de campussen waar studenten en werknemers samenwerken aan innovatieopdrachten om op deze wijze de aansluiting onderwijs en beroepspraktijk beter te faciliteren (als onderdeel van campusversterking).
- Ondersteunen van de opschaling van campussen via regiodeals, Groeifonds en Europese subsidies, door bijvoorbeeld experts in te zetten voor de ontwikkeling van aanvragen, extra cofinanciering van projecten of "letters of support".
- Blijvende inzet op regionale kennisdeling en de bekendheid van het mbo-hbo campusecosysteem vergroten, zodat bedrijven en (ongezien) talent campussen regionaal actiever opzoeken en participeren in innovatie, onderwijsvernieuwing en LLO.
- Kennisborging: jaarlijks drie campusnetwerkbijeenkomsten organiseren op het gebied van onderwijsvernieuwing, aansluiting arbeidsmarkt (mbo-hbo), LLO en sociale innovatie (verdiepende sessies)
- Campussen helpen om hun 'Unique Selling Points' gezamenlijk effectief naar het Rijk en regionale overheden te communiceren

- Integrale output en impact monitoren conform de Strategische Agenda 2023-2026 (optie: i.s.m. Human Capital Agenda en PZH).

Direct resultaat

1. Minimaal veertien fysieke mbo-, en hbo-campussen versterkt en/of opgeschaald en maximaal 1 nieuwe campus per jaar.
2. Jaarlijks groeiend percentage afgestudeerde mbo-, en hbo studenten naar relevante sectoren vanuit de regionale campussen. Minimaal 1500 studenten per jaar.
3. Jaarlijks nemen minimaal 1.000 studenten en 250 bedrijven deel aan (campus) innovatieopdrachten.

Naast bovenstaande resultaten die in de Strategische Agenda 2023-2026 zijn benoemd, zorgt het programma A&O ook voor volgende resultaten:

4. Jaarlijks drie campus- en LLO netwerkbijeenkomsten georganiseerd met gemeenten, bedrijven, onderwijsinstellingen en regionale werkcentra/leerwerkloketten om kennis te delen.
5. Communicatie: Strategische positionering van de campussen richting Rijk en regionale overheden.

Impact indicatoren

- Jaarlijkse ontwikkeling arbeidsplaatsen binnen de focussectoren: de IT-, energie-, techniek-, greenport-, zorg-, high tech systems materials – en maritieme sector (openbare bron versus resultaten uit campusprogramma)
- Groeiend percentage studenten in de regio op mbo- en hbo niveau binnen de relevante opleidingen (openbare bron versus resultaten uit campusprogramma)
- Groeiend aantal gediplomeerden (per leeftijd, geslacht en onderwijssoort) binnen relevante opleidingen (openbare bron versus resultaten uit campusprogramma)
- Het aantal campusversterkingsprojecten per jaar (MRDH campusdata)

2.2.2 Uitbouwen van het Leven Lang Ontwikkelen (LLO) programma

De MRDH zet in op:

- Cofinanciering van minimaal vier LLO-projecten per jaar, met focus op om-, en bijscholing van medewerkers van bedrijven, zij-instromers en jongeren zonder startkwalificatie, 50+ en statushouders (modulair onderwijs).
- Opschaling van bestaande en geëvalueerde succesvolle initiatieven op het gebied van techniek & IT-promotie onder leerlingen in PO (primair onderwijs) en VO (voortgezet onderwijs) in de MRDH-regio om de instroom op mbo- en hbo campussen te vergroten (onderdeel van de 4 LLO projecten/jaar).

Direct resultaat

1. Jaarlijks ronden minimaal 1.300 werkenden en zij-instromers een omscholing- of bijscholingstraject aan een campus af
2. Jaarlijks volgen 100 jongeren zonder startkwalificatie, statushouders en 55+ een maatwerk- en modulair leerwerktraject: passend bij het talent van de kandidaat en in/dichtbij de beroepspraktijk (niet noodzakelijk op een campus)
3. Jaarlijks maken min. 250-300 kinderen op PO en VO niveau via techniek & IT-promotieactiviteiten kennis met de regionale mbo- en hbo campussen en betrokken bedrijven

Impact indicatoren

- Jaarlijkse ontwikkeling arbeidsplaatsen binnen de focussectoren
- Groeiend aantal mensen dat een LLO-opleiding doorloopt binnen de relevante sectoren/opleidingen

2.3 Impact van het thema in 2026 (Strategische Agenda)

- Meer instroom van goed gekwalificeerd personeel in de sectoren die binnen de regio krapte hebben, door een betere aansluiting van het onderwijs op de arbeidsmarkt
- Meer personeel dat toekomstbestendig inzetbaar is en blijft voor relevante groei- en transitie sectoren
- Meer bekendheid van de mbo- en hbo-campussen en relevante opleidingen onder kinderen en jongeren en een verhoogde instroom
- Opschaling van campussen en LLO projecten als gevolg van betere, cross-sectorale samenwerking en gezamenlijke fondsenwerving

2.4 Samenwerkingspartners

De MRDH werkt nauw samen met het Rijk en regionale partners zoals de gemeenten, de provincie Zuid-Holland, de triple helix partners van de Human Capital Agenda 2.0, InnovationQuarter, het Haven Industrieel Complex (HIC), mbo-, hbo- en wo-onderwijsinstellingen en kennisinstellingen om de activiteiten te laten slagen. Provincie Zuid-Holland richt zich daarbij meer op de ontwikkeling en ondersteuning van wo-campussen en fieldlabs.

Daarnaast werken we i.s.m. het Human Capital Akkoord en de provincie Zuid-Holland aan een gezamenlijke visie op regionale campusontwikkeling, human capital en innovatie, inclusief een regionale rolverdeling. De resultaten van deze verkenning worden in november 2023 opgeleverd.

Voorbeeld: campusprogramma

Aansluitend bij landelijke- en regionale investeringen in publiek-private samenwerkingen (pps'en) en voortbouwend op verschillende gemeentelijke initiatieven, wordt vanuit de MRDH al sinds 2018 ingezet op het versterken van mbo en hbo campussen (pps'en) in de regio.

Met als doel het stimuleren van innovatie en het verbeteren van de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt, om zo het economisch vestigingsklimaat te versterken.

Inmiddels zijn er 14 campusprojecten met bijdragen ondersteund door de MRDH. Naast de campusprojecten is er ook geïnvesteerd in 9 projecten op het gebied van Leven Lang Ontwikkelen ofwel LLO. Deze projecten zijn cruciaal om meer mensen aan het werk te krijgen en te houden. De MRDH vervult in al deze projecten de rol van aanjager, verbinder, facilitator en co-financier. De MRDH financiering van ca. 6 mln. euro heeft ca. 70 mln. euro. aan publiek-private investeringen uitgelokt (waarvan ruim 20 mln. euro uit het Groeifonds).

2.5 Budgetraming

Inschatting van het benodigde opdrachtbudget (o.a. voor opdrachten) en verwachte projectbijdragen aan gemeenten op het thema:

A-O	2024	Doorkijk 2025-2026	Totaal 2024-2026
Opdrachtbudget	€ 153.000	€ 372.000	€ 525.000
Projectbijdragen	€ 610.000	€ 1.487.000	€ 2.097.000
Totaal	€ 763.000	€ 1.859.000	€ 2.622.000

2.6 Randvoorwaarden en risico's

In onderstaande tabel de mogelijke risico's en de inzet van de MRDH en partners om deze risico's te beperken. Risico's die voor alle thema's gelden, staan in hoofdstuk 5.

Mogelijke risico's	Inzet EV en partners om risico's te beperken
Indien gemeenten veel investeringen moeten doen om bedrijven, burgers en maatschappelijke organisaties te ondersteunen, dan zullen zij wellicht minder investeren in campussen. Dit kan de doorontwikkeling van deze campussen belemmeren.	- Concrete (meerjarige) afspraken maken met de triple-helix partners over de doorontwikkeling van campussen
De neerwaartse trend van aanmeldingen bij mbo's en hbo's zet door en wordt onvoldoende gecompenseerd door LLO aanbod.	- Inzet op extra instroom bij mbo's en hbo's voor toekomstbestendige beroepen - Modulair en skills-based onderwijs stimuleren op mbo's en hbo's
Het budget valt lager uit voor A & O in de periode 2024-2026 vanwege de bijdragen aan de Groeifondsvoorstellen in 2023, waarbij 8 mbo- en hbo campussen betrokken waren. De kans is groot dat het minimale aantal van vier campusversterkingsprojecten en 4 LLO projecten per jaar daarom niet kan worden gerealiseerd. Daarentegen zijn in	- Bestuurders meenemen in de budgetuitputting in 2024 en verkennen wat door een andere invulling of financiering haalbaar is. Bijvoorbeeld door een lagere absolute cofinanciering per project of door scherpe keuzes te maken in de projectenpipeline en minder projecten te financieren.

2023 dus al wel 8 campussen versterkt.

3. Thema mkb en innoveren

Binnen de strategische agenda is ingezet op ondernemersdienstverlening en innovatie. Gezien de beschikbare budgetten en mogelijkheden tot impact is het uitvoeringsprogramma t.o.v. de Strategische Agenda sterker gericht op het **innovatieve mkb** voor in ieder geval 2024. Dit leidt tot een aanscherping van de oorspronkelijke doelen uit de Strategische Agenda. Vanuit de Rijksoverheid wordt gewerkt aan een actieplan voor verbeterde dienstverlening aan het brede mkb. Hierin zullen provincies ook een grote rol gaan pakken. De voorgestelde insteek draagt daarmee dus ook bij aan een scherpere rolverdeling.

3.1 Algemene doelstellingen

1. Toename percentage van startups en scaleups binnen de totale bedrijvigheid in de regio t.o.v. 2023
2. Product- en dienstenontwikkeling op de domeinen energietransitie, robotica in de openbare ruimte en Urban Data (incl. AI) met het innovatief mkb voor een toekomstbestendige economie
3. Versterking van het innovatieve ecosysteem door verbeterde samenwerking tussen publieke partijen
4. Bijdragen aan verbeterde informatie voor het mkb m.b.t. de transitieopgaven
5. Meer samenhang tussen initiatieven voor een toekomstbestendig mkb in de regio

3.2 Activiteiten

3.2.1 Versterken innovatie-ecosystemen en innovatieprogramma's

De MRDH zet in op:

- Cofinanciering van het programma Region of the Future. Het programma heeft in eerste instantie een looptijd van drie jaar (juni 2022 – juni 2025). Het programma heeft een grote impact, maar loopt af in 2025. Daarom zal ook verkend worden of verlenging aan de orde kan zijn. Programmaonderdelen zijn o.a.:
 - Projectontwikkeling op de domeinen Energietransitie, Robotica openbare ruimte en Urban Data (incl. AI)
 - Betrekken individuele gemeenten als vragende en meedenkende partij
 - Betrekken mbo-, hbo- en wo- onderwijsinstellingen via stageplaatsen en afstudeeropdrachten.
 - Ondersteuning bij opschaling oplossingen in gemeenten (launching customer)
 - Interactieve workshops mbo's
 - Ontwikkeling ondernemerschap op mbo's (tech start ondernemerschap)
 - Ondersteuning gemeenten via Technologisch expertisecentrum
 - Ondersteuning gemeenten via AI Factory (data gedreven oplossingen voor gemeenten)

- Het stimuleren van sectorale innovatieprogramma's en innovatieve programma's/projecten op economische locaties. Met focus op het toepassen van innovatie bij het mkb. Dit doen we door middel van:
 - Verkenning en implementatie regionaal actieplan startups/scaleups
 - Versterking Protein Port (het regionale netwerk in eiwittransitie) o.b.v. resultaten kwartiermakersfase
 - Bijdragen aan projecten gericht op ondersteuning innovatief mkb op het gebied van de verschillende transitie
 - Doorontwikkeling innovatieprogramma's Zorgtech en Energie & Klimaat, voor wat betreft toetreding product/dienst tot de markt (venture development) (binnen subsidie IQ)
- Project- en Kennisontwikkeling

Direct resultaat

1. De nieuwe producten en diensten die het programma Region of the Future oplevert zorgen voor stageplaatsen, nieuwe bedrijvigheid, kostenbesparingen en productiviteitsgroei.
2. Bedrijven kunnen hun vernieuwende producten en diensten sneller ontwikkelen in testomgevingen ('fieldlabs'), investeringen ophalen en naar de markt brengen (IQ en venture development).
3. Verbeterde samenwerking tussen (publieke) partijen in het innovatieve ecosysteem.

Impact indicatoren

- De nieuwe producten en diensten die het programma Region of the Future oplevert zorgen voor betrokkenheid van 300+ studenten van mbo, hbo en wo via stageplaatsen, opdrachten etc., 5 nieuwe startups en 50+ arbeidsplaatsen
- Adoptie van businesscases uit het innovatie-ecosysteem door minimaal 10 gemeenten
- Potentiële kostenbesparing per jaar van € 15 tot € 45 miljoen voor de gemeenten (Region of the Future)
- Groeiend aantal deelnemende mkb bedrijven aan de (innovatie)programma's

3.2.2 Versterken mkb

De MRDH zet in op:

- Het versterken van de samenhang tussen initiatieven gericht op het innovatieve mkb om zo schaalvoordeel te krijgen.
- Het gericht werken aan versterking van het accounthouderschap van gemeenten richting mkb, met focus op toegepaste innovatie.
- Initiatieven om het innovatief mkb te ondersteunen en de lessen hieruit te delen met gemeenten, onder voorwaarde dat deze initiatieven regionale substantiële economische impact hebben of krijgen.

- Het vertalen van ontwikkelingen rondom mkb-dienstverlening naar gemeenten en indien relevant vertalen in acties mét gemeenten.
- Het opstellen van direct overdraagbare projectinformatie aan het mkb (via o.a. de gemeentelijke accountmanagers uit het MRDH-netwerk).

Direct resultaat

1. Meer samenhang tussen initiatieven gericht op dienstverlening aan het mkb, meer transparantie en kostenefficiëntie
2. Het accountmanagement bedrijven bij gemeenten brengt innovaties effectiever onder de aandacht bij mkb i.s.m. de MRDH, YES!Delft en InnovationQuarter en stimuleert daarmee maatschappelijke innovatie
3. Jaarlijks worden 3 netwerkbijeenkomsten georganiseerd met gemeenten, bedrijven, startups/scale ups en onderwijsinstellingen om project- en programmakennis te delen.

Impact indicatoren

- Groeiend aantal deelnemende mkb bedrijven aan de (innovatie)programma's
- Verbeterde dienstverlening aan het mkb door meer overzicht in beschikbaar aanbod en meer inzicht bij gemeenten over dat aanbod.

3.3 Impact van het thema in 2026 (Strategische Agenda)

- Adoptie van businesscases uit het innovatie-ecosysteem;
- Kostenbesparing voor de gemeenten (Region of the Future)
- Toename percentage van startups en scaleups binnen de totale bedrijvigheid in de regio.
- Een hoger deel van innovaties treedt toe tot de markt.
- Meer samenhang tussen initiatieven voor het mkb in de regio.
- Adoptie ontwikkelde producten/diensten door mkb

3.4 Samenwerkingspartners

De MRDH werkt nauw samen met regionale partners zoals provincie Zuid-Holland, YES!Delft, InnovationQuarter, TNO, TU Delft, Up!Rotterdam, Impact City, mbo- en hbo instellingen. Bij mkb ligt de focus van de MRDH op innovatief mkb. De provincie Zuid-Holland richt zich meer op het brede mkb. Bij innovatie is YES!Delft de uitvoeringsorganisatie voor Region of the Future. Hierbij worden de mbo- en hbo-studenten aangehaakt via o.a. stageplaatsen. InnovationQuarter zet bijvoorbeeld rechtstreeks bij aan de strategische agenda via de doorontwikkelingen van de innovatieprogramma's.

De werkorganisatie ondersteunt de samenwerking en heeft een stimulerende, agenderende en faciliterende rol." (Uit de SA)

Voorbeeld 1: programma Region of the Future

Zo stimuleert de MRDH in het **programma Region of the Future** het bouwen aan oplossingen voor de innovatievraagstukken van gemeenten door op te treden als opdrachtgever van het programma en de verbinding te leggen met de gemeenten én de onderwijs- en kennisinstellingen. Daarnaast stimuleert de MRDH stage- en afstudeerplaatsen, biedt kansen voor het ontwikkelen van meer ondernemerschap bij onderwijsinstellingen en stimuleert nieuwe bedrijvigheid en werkgelegenheid (via nieuwe startups). Gemeenten en onderwijsinstellingen zijn dan probleemeigenaar en kunnen later ook optreden als 'eerste klant'.

Voorbeeld 2: regionaal actieplan

Bij de verkenning naar een **beter vestigingsklimaat voor startups en scaleups** is de MRDH initiatiefnemer (stimuleren, agenderen en faciliteren) geweest om te komen tot een regionaal actieplan, waarbij zij de regionaal opererende partijen bij elkaar brengt. Bij de implementatie van dit actieplan zal de MRDH haar rol opnieuw bekijken, zodat elke partij kan bijdragen vanuit zijn of haar kracht.

3.5 Budgetraming

Inschatting van het benodigde opdrachtbudget (o.a. voor opdrachten) en verwachte projectbijdragen aan gemeenten op het thema:

<i>Mkb en innoveren</i>	2024	Doorkijk 2025-2026	Totaal 2024-2026
<i>Opdrachtbudget</i>	€ 38.000	€ 93.000	€ 131.000
<i>Projectbijdragen</i>	€ 153.000	€ 372.000	€ 525.000
<i>Region of the Future</i>	€ 500.000	€ 208.000	€ 708.000
<i>InnovationQuarter*</i>	€ 986.000	€ 1.972.000	€ 2.958.000
Totaal	€ 1.677.000	€ 2.645.000	€ 4.322.000

* InnovationQuarter subsidie draagt ook bij aan de doelstellingen van de thema's Ruimte voor Werken en Arbeidsmarkt en Onderwijs.

3.6 Randvoorwaarden en risico's

In onderstaande tabel de risico's en mitigerende maatregelen die specifiek zijn voor dit thema. Risico's die voor alle thema's gelden, staan in hoofdstuk 5.

Mogelijke risico's	Inzet EV en partners om risico's te beperken
Innovatie & mkb	
Veel acties vanuit bovenregionaal perspectief op ondernemersdienstverlening	Meer focus op innovatief mkb in plaats van het brede mkb
De adoptie van businesscases uit het innovatie-ecosysteem door minimaal 10 gemeenten verloopt minder voorspoedig dan ingeschat	Bestuurders meenemen in deze ontwikkeling en gezamenlijk op zoek gaan naar oplossingen.

4. Thema Ruimte voor Werken

Aan de hand van de Strategie Werklocaties MRDH 2019-2030 sturen de 21 gemeenten op het versterken van de ruimtelijke economische structuur van de regio door marktevenwicht tussen vraag en aanbod van ruimte te stimuleren, het beter benutten van de bestaande werklocaties en het aanjagen van vergroening en verduurzaming. De strategie bestaat uit de modules kantoren, detailhandel en bedrijventerreinen, waarin een visie, strategische opgaven en regionale afspraken zijn opgenomen. Als eerste worden de Strategie Werklocaties en de regionale afstemming beschreven, daarna volgen de drie aanpakken voor kantoren, bedrijventerreinen en vitale kernen om de gewenste beleidsdoelstellingen sneller te bereiken. De aanpakken staan in de Strategische Agenda omschreven als versnellingsaanpak, vandaar dat deze term wordt gehanteerd voor de gehele aanpak op deze drie werklocaties.

4.1 Algemene doelstellingen

1. Zorgen voor balans tussen vraag en aanbod van bedrijventerreinen, kantoren en detailhandel.

Door de druk op de ruimte is het noodzakelijk om zorgvuldig met de beschikbare ruimte om te gaan. Enerzijds betekent dit niet zomaar nieuwe werklocaties extra toevoegen als de behoefte er niet is of als er al veel leegstand in een gebied is. Anderzijds moet er ook niet een tekort ontstaan doordat er te veel getransformeerd wordt naar voornamelijk woonfuncties.

2. Inzet op realisatie van kwalitatief sterke werklocaties op de juiste plek.

Het is van belang om werklocaties toekomstbestendig te maken voor het verdienvermogen van de regio en de maatschappelijk opgaves zoals energietransitie, circulair en klimaatadaptatie. Daarnaast zijn mobiliteitsvraagstukken ook een belangrijke factor bij het versterken van bestaande of nieuwe werklocaties.

4.2 Activiteiten

4.2.1 Strategie werklocaties en regionale afstemming

De MRDH zet in op:

- Voor de Strategie Werklocaties wordt in 2024 gestart met een update van de module kantoren. In de Strategische Agenda wordt dit genoemd: regionale kantorenvisie en programmering van de Strategie Werklocaties MRDH. Dit gebeurt op basis van het verzoek van de provincie Zuid-Holland aan alle regio's rond Q3 2024. De geactualiseerde module bedrijventerreinen is reeds geüpdatet, in september 2023 is deze door de bestuurscommissie vastgesteld. In de Strategie Werklocaties staan veel acties die de komende periode verder worden verkent zoals de thema's: betaalbaarheid van werklocaties, standaardisatie van kaveleisen etc. Na verkenning

kunnen bepaalde thema's in een volgende versie opgenomen worden als concrete inzet van de MRDH.

- Regionale afstemming is een belangrijk onderdeel in de Strategie Werklocaties om balans tussen vraag en aanbod van werklocaties te borgen. In de Strategische Agenda MRDH wordt dit regionale afstemming over passende ruimte voor werklocaties genoemd. Deze regionale afstemming geldt voor kantoren, bedrijventerreinen en detailhandel.

Direct resultaat

1. Door regionaal af te stemmen voor werklocaties zorgen we voor een goede woon-werkbalans. Er wordt gestreefd naar voldoende bedrijventerreinen in de MRDH regio en rekening wordt gehouden met de behoefte aan de (maak)industrie. Daarnaast wordt er kritisch gekeken naar nieuwe kantoren- en detailhandel ontwikkelingen om bestaande leegstand niet extra te vergroten.

4.2.2 Versnellingsaanpak kantoren

De MRDH zet in op:

- Monitoring van de regionale kantorenmarkt. Dit wordt gedaan via een online dashboard van Cushman & Wakefield met een schriftelijke rapportage aan de bestuurscommissie.
- Samen met de relevante gemeenten zal onderzocht worden hoe de nieuwbouw van kantoren op de juiste plek gestimuleerd en gerealiseerd kunnen worden.
- Samen met de relevante gemeenten wordt een aanpak opgesteld om kansen te verkennen en leegstand te verminderen op een aantal locaties.
- Kennisdeling op het gebied van verduurzaming van kantoren, waaronder één of twee sessies die met de provincie worden georganiseerd.

Direct resultaat

1. Inzicht op de regionale kantorenmarkt, waaronder kwalitatieve en kwantitatieve gegevens van kantorenlocaties
2. Lager percentage kantoren leegstand ten opzichte van 2022 op locaties met een leegstandspercentage hoger dan 10%
3. Hoger percentage kantoren met minimaal energielabel c ten opzichte van 2022
4. Een aanpak voor gemeenten om met meer daadkracht bestaande kantorenlocaties te versterken, met aandacht voor: revitaliseren, verduurzaming, realisatie en transformatie.

4.2.3 Versnellingsaanpak bedrijventerreinen

De MRDH zet in op:

- Selectief vestigingsbeleid: De MRDH onderzoekt samen met gemeenten de opties/mogelijkheden voor de invoering van een selectief vestigingsklimaat voor bestaande en nieuw uit te geven bedrijventerreinen. Hierbij wordt gekeken naar de verschillende wensen van gemeenten om te sturen op een bepaald type bedrijvigheid. Ook kijkt de MRDH naar de sturingsinstrumenten die hiervoor aanwezig zijn bij overheden en welke hiervoor nog nodig zijn.
- Beter benutten en een kwaliteitsimpuls (revitaliseren) van bestaande terreinen:
 - De MRDH start samen met een aantal gemeenten een onderzoek voor het beter benutten van watergebonden bedrijventerreinen. Welke stappen moeten worden gezet door overheden en marktpartijen om tot realisatie van beter benutten te komen.
 - De MRDH start samen met een aantal gemeenten een nadere verkenning voor het beter benutten van bedrijventerreinen. Het gaat hier onder andere om het maken van een handelingsperspectief en het delen van goede voorbeelden voor gemeenten, zodat ontwikkelaars en eigenaren mee gaan in de gemeentelijke ambities voor bedrijventerreinen en functiemenging bij gemengde gebieden.
 - Projectondersteuning in de vorm van financiering en advisering.
- In Q3/Q4 van 2023 start de MRDH samen met andere regio's de mogelijkheden tot een lobbystrategie richting het Rijk inclusief een financieringsstrategie. Dit zal verder uitgewerkt worden in 2024.
- Voortzetten actielijn Next Economy Bedrijventerreinen (waaronder energie en circulaire bedrijventerreinen).
- Samen met de gemeenten en provincie Zuid-Holland monitoringsafspraken maken over de ambities en afspraken uit de regionale bedrijventerreinstrategie, waaronder de monitoring van de te behalen ruimtewinst.

Direct resultaat

1. Er wordt gestreefd om voor minimaal vijf bedrijventerreinen een concrete aanpak voor beter benutten voor watergebonden- en HMC-locaties en/of voor stedelijk verzorgende bedrijvigheid op te stellen met zicht op realisatie op de korte termijn;
2. Generiek inzicht in de reële mogelijkheden om bedrijventerreinen beter te benutten en een lobby- en financieringsstrategie;
3. Inzicht in actuele ontwikkelingen, gegevens en afspraken over de bedrijventerreinen.

4.2.4 Versnellingsaanpak vitale stads- en dorpskernen

De MRDH zet in op:

- Onderzoek met een aantal gemeenten om de optimale mix aan detailhandel, voorzieningen, bedrijvigheid etc. voor verschillende type kernen inzichtelijk te maken. Dit onderzoek heeft als doel om concrete acties te benoemen. Na dit onderzoek

kunnen gemeenten concreet instrumentarium inzetten om de levendigheid in het gebied te vergroten.

- Ondersteuning bij het aanvragen van provinciale, Rijks- en Europese fondsen om de vitaliteit in de stads- en dorpskernen te vergroten.
- Regionale ondersteuning aan gemeenten aanbieden via de bijdrageregeling EV en een kennisprogramma.

Direct resultaat

1. Afname van leegstand in stads- en dorpskernen en specifiek een afname van detailhandelsleegstand (waaronder aantal gemeenten dat meer dan 10% winkelleegstand heeft per kern of gebied);
2. Concrete actieplannen die leiden tot het versterken van vitale stad- en dorpskernen. Basisvoorzieningen blijven op orde en de leefbaarheid zal worden verbeterd. Hierbij wordt gebruik gemaakt van bestaande indicatoren die de leefbaarheid & veiligheid van wijken meten.

4.3 Impact van het thema in 2026 Strategische Agenda

De inspanningen op een samenhangend ruimtelijk-economisch beleid zorgen voor een balans tussen wonen en werken en daarmee een aantrekkelijke vestigingsklimaat. Elke jaar draagt onze inzet bij aan deze balans. Gebiedsontwikkelingen hebben echter lange doorlooptijd en de effecten we nog niet direct zichtbaar zijn. Toch is te verwachten dat in 2026 belangrijke eerste stappen zijn gezet en een aantal projecten uitgevoerd zijn of in een vergevorderd stadium

De activiteiten van het thema Ruimte voor Werken zullen naar verwachting de volgende impact hebben.

- Een evenwichtige balans tussen wonen en werken, waarbij er voldoende programmeringsruimte is voor bedrijvigheid die van meerwaarde is voor de regionale economie.
- De kwaliteit van werklocaties is verbeterd en/of er zijn vergaande plannen om te komen tot een kwalitatieve slag.
- Leegstand van kantoren en detailhandelslocaties wordt zoveel mogelijk teruggedrongen richting frictieleegstand.

4.4 Samenwerkingspartners

De MRDH werkt o.a. nauw samen met 21 gemeenten, provincie Zuid-Holland, de Rijksoverheid. De rol van de MRDH is het aanjagen van projecten, delen van kennis en organiseren van werksessie tussen de gemeenten, zorgen voor regionale afstemming van toevoegen en verminderen van werklocaties, gemeenschappelijke onderzoeken uitvoeren met de gemeenten, en contactpersoon richting Rijk en de provincie Zuid-Holland. De 21 MRDH gemeenten zijn primair aan zet voor het verduurzamen en versterken van de werklocaties binnen hun gemeentegrenzen. Waarbij de provincie Zuid-Holland ruimtelijk-economisch stuurt met haar omgevingsbeleid en omgevingsverordening.

Daarnaast zorgen we voor afstemming en kennisuitwisseling met partners zoals Stichting Kennisalliantie Nederland (SKBN), VNO-NCW West, EBZ/IQ.

Voorbeeld 1: *bedrijventerreinenstrategie*

In 2022 en 2023 heeft de MRDH het proces getrokken om te komen tot een aanvaarde regionale bedrijventerreinenstrategie. De MRDH is het juiste schaalniveau om inhoud op te halen, de verschillende lokale belangen af te wegen en met voorstellen te komen.

Voorbeeld 2: *kennisuitwisseling*

Daarnaast heeft de MRDH meerwaarde door de lokale initiatieven die bekend zijn een podium te geven zodat kennisoverdracht tussen gemeenten plaatsvindt. Hierbij kan gedacht worden aan een werkbezoek aan M4H (gemeente Rotterdam), een werkbezoek in de Plaspoelpolder (gemeente Rijswijk) of de reguliere werkgroep werklocaties waarin EZ ambtenaren ervaringen en vraagstukken met elkaar bespreken.

4.5 Budgetraming

Inschatting van het benodigde opdrachtbudget en verwachte projectbijdragen aan gemeenten op het thema:

Ruimte voor Werken	2024	Doorkijk 2025-2026	Totaal 2024-2026
<i>Opdrachtbudget</i>	€ 452.000	€ 699.000	€ 1.151.000
<i>Projectbijdragen</i>	€ 1.755.000	€ 4.010.000	€ 5.765.000
<i>Totaal</i>	€ 2.207.000	€ 4.709.000	€ 6.916.000

4.6 Randvoorwaarden en risico's

In onderstaande tabel de mogelijke risico's en de inzet van de MRDH en partners om deze risico's te beperken. Risico's die voor alle thema's gelden, staan in hoofdstuk 5.

Mogelijke risico's	Inzet EV en partners om risico's te beperken
<p>Veel vastgoed of gronden zijn in bezit van particulieren. Om voldoende en kwalitatief goede ruimte voor werklocaties te realiseren is goed samenspel met het ruimtelijk instrumentarium van de gemeenten en de provincie Zuid-Holland van belang.</p> <p>Organisatiegraad van ondernemers op bedrijventerreinen en winkelgebieden zijn een belangrijke factor om ambities waar te maken.</p> <p>Onvoldoende budget en capaciteit bij gemeenten om alle locaties aan te pakken zoals benoemd in de Strategie Werklocaties</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Gemeenten leveren tijdig adviesaanvragen aan voor toevoeging van detailhandel / kantoren of onttrekking van bedrijventerreinen - MRDH stemt goed af met publieke partijen over de inzet en ontwikkeling van instrumentarium. - MRDH attendeert gemeenten op subsidiemogelijkheden bij o.a. de provincie Zuid-Holland voor het vergroten van de organisatiegraad voor bedrijventerreinen en winkelgebieden - Inzetten op extra budget bij het Rijk en Europa voor investeringen, onderzoeken en capaciteit.

5 Overkoepelende aspecten integraal uitvoeringsprogramma

Naast de specifiek op de thema's van toepassing zijnde aspecten, zijn onderstaand de integrale overzichten en onderdelen zoals totale planning, budgetoverzicht, communicatie, monitoring en overall risico's in beeld gebracht.

5.1 Financiën-Integrale budgettraming op hoofdlijnen

Zie bijlagen voor overall budgettraming en de drie thematische budgetten.

5.2 Planning 2024

In de bijlagen bevinden zich drie gedetailleerde plannings voor de drie thema's. De plannings richten zich op 2024 en zullen in Q4 2024 aangevuld worden met plannings voor 2025 en 2026.

5.3 Communicatie

In 2024 worden de communicatieprioriteiten binnen het uitvoeringsprogramma bepaald. Communicatieprioriteiten zijn de onderwerpen waarbij het gaat om maatschappelijke opgaven en/of bestuurlijke prioriteiten, die worden ingevuld met concrete maatregelen, projecten of dienstverlening en die een directe bijdrage leveren aan de realisatie van de opgaven in de Strategische Agenda. En waarbij communicatie het verschil maakt.

Daartoe worden voor de communicatieprioriteiten plannings/kernboodschappen/mijlpalenkalenders en passende communicatiemiddelen gemaakt.

5.4 Monitoring

Voor alle activiteiten uit de Strategische Agenda is het essentieel om beleid en de voortgang van de uitvoering te monitoren. Dat doen we aan de hand van de indicatoren beschreven bij de meetbare impact van elke opdracht. De MRDH verzamelt de beschikbare data, voert de analyse uit om de voortgang te bepalen en signaleert/adresseert aandachtspunten. De informatie wordt ook met de individuele gemeenten en andere partners gedeeld, die kunnen het gebruiken bij vorming of aanscherping van het lokale beleid en om de uitvoering bij te sturen. Daarnaast evalueren we tussentijds de koers en de opdrachten van de Strategische Agenda in relatie tot nieuwe ontwikkelingen en inzichten om zo wendbaar, flexibel en adaptief te blijven. De voortgang wordt vastgelegd in de jaarrekeningen van de MRDH.

In 2024 zal een slag gemaakt worden samen met de gemeenten om de relatie tussen doelen, acties en indicatoren scherper te maken voor de drie thema's. Deze zullen

terugkomen in een update van het uitvoeringsprogramma EV. Op basis daarvan wordt het Integrale uitvoeringsprogramma voor de thema's Aansluiting Onderwijs Arbeidsmarkt, Innoveren en mkb en Ruimte voor Werken verder ingericht voor 2025 en 2026 en kan mogelijk worden bijgestuurd door de BcEV en Adviescommissie.

5.5 Randvoorwaarden en risico's

Mogelijke risico's	Inzet EV en partners om risico's te beperken
Algemeen Gemeenten komen niet met projectvoorstellen, vanwege: <ul style="list-style-type: none"> • Capaciteitsgebrek • Beperkte mogelijkheden cofinanciering 	Inzet van kwartiermakers (kosten MRDH/gemeenten)/ flexpool MRDH (kosten gemeenten) voor het uitwerken van projectvoorstellen
Gemeenten komen met meer of grotere projectvoorstellen dan geschat	Verwachtingenmanagement en heldere kaders communiceren voor projectfinanciering
Er kunnen minder projecten gerealiseerd worden dan oorspronkelijk aangegeven in de SA, vanwege minder beschikbaar budget voor de periode 2024-2026.	Bestuurders meenemen in de budgetuitputting in 2024.
Niet alle genoemde indicatoren kunnen concreet gemaakt worden	De indicatoren worden in 2024 nog aangescherpt of aangepast.

Bijlage 1: Indicatieve budgetraming concrete activiteit per thema

	2024	Doorkijk 2025-26	Totaal 2024-26
Aansluiting Arbeidsmarkt-Onderwijs	€ 763.000	€ 1.859.000	€ 2.622.000
Opdrachtbudget	€ 153.000	€ 372.000	€ 525.000
Integrale output- en impact monitoring			
Onderzoeken			
3 campusnetwerkbijeenkomsten per jaar en kennisborging			
Projectbijdragen	€ 610.000	€ 1.487.000	€ 2.097.000
Cofinanciering van campusversterkingsprojecten waaronder 1 nieuw campusproject per jaar			
Cofinanciering van LLO-projecten per jaar waaronder 1 PO/VO project op het gebied van techniek & IT-promotie			
Mkb en Innoveren	€ 1.677.000	€ 2.645.000	€ 4.322.000
Opdrachtbudget	€ 38.000	€ 93.000	€ 131.000
Actief ophalen sectoruitdagingen bij netwerken mkb. belangenverenigingen			
Vertalen ontwikkelingen rondom mkb-dienstverlening (G40 / EZK) en indien relevant vertalen in acties mét gemeenten			
Opstellen direct overdraagbare projectinformatie aan het MKB			
Implementatie regionaal actieplan startups/scaleup o.b.v. verkenning in 2023			
Versterking Protein Port (eiwittransitie) o.b.v. resultaten kwartiermakersfase			
Projectbijdragen	€ 153.000	€ 372.000	€ 525.000
Bijdragen aan projecten gericht op ondersteuning mkb Bij de transitie digitalisering (zie bijlage groslijst van mogelijke projecten)			
Subsidie YES!Delft Region of the Future	€ 500.000	€ 208.000	€ 708.000
Subsidie IQ	€ 986.000	€ 1.972.000	€ 2.958.000
Ruimte voor Werken	€ 2.207.000	€ 4.709.000	€ 6.916.000
Opdrachtbudget	€ 452.000	€ 699.000	€ 1.151.000
Kantoren - Onderzoeken			

<i>Kantoren - Cushman & Wakefield monitor</i>			
<i>Kantoren - behoefteeraming uitvraag</i>			
<i>Kantoren - Sessies</i>			
<i>Bedrijventerreinen - Onderzoeken</i>			
<i>Bedrijventerreinen - bedrijventerreinenmonitor</i>			
<i>Bedrijventerreinen - Sessies</i>			
<i>Detailhandel / vitale kernen - Onderzoeken</i>			
<i>Detailhandel / vitale kernen - Monitor</i>			
Projectbijdragen	€ 1.755.000	€ 4.010.000	€ 5.765.000
<i>Kantoren</i>			
<i>Bedrijventerreinen</i>			
<i>Detailhandel / vitale kernen</i>			
TOTALEN			
<i>Opdrachtbudget UP thema's</i>	€ 643.000	€ 1.164.000	€ 1.807.000
<i>Projectbijdragen</i>	€ 2.518.000	€ 5.869.000	€ 8.387.000
<i>Subsidie Yes!Delft - Region of the Future</i>	€ 500.000	€ 208.000	€ 708.000
<i>Subsidie IQ</i>	€ 986.000	€ 1.972.000	€ 2.958.000
Beoogde besteding (beschikbaar budget)	€ 4.647.000	€ 9.213.000	€ 13.860.000

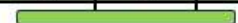

(Cijfers zijn afgerond op duizendtallen)

Bijlage 2: Planning concrete activiteiten per thema

Aansluiting Onderwijs arbeidsmarkt 2024

	Activiteiten	Q1	Q2	Q3	Q4
Versterken van de mbo- en hbo-campussen					
	Cofinanciering van drie campusversterkingsprojecten (waaronder hybride en innovatieve leeromgevingen)				
	Cofinanciering van 1 nieuw campusproject per jaar				
	Integrale output en impact monitoring (optie: i.s.m. HCA en PZH)				
	Ondersteunen opschaling van campussen via Groeifonds en Europese subsidies				
	Kennisdeling en netwerkvorming stimuleren				
	Kennisborging: jaarlijks drie campusnetwerkbijeenkomsten organiseren				
	Campussen helpen om hun USPs effectief naar Rijk en regionale overheden te communiceren				
Innovatieve aanpak van een leven lang ontwikkelen					
	Co-financiering van minimaal vier LLO-projecten per jaar				
	Cofinanciering 1 POWO project op het gebied van techniek & IT-promotie (onderdeel van 4 LLO projecten/jaar)				
Onderzoeken					
	Een verkenning of primair-en voortgezet onderwijs (POVO) kan aansluiten bij de campussen				
	I.s.m. HCA en PZH een gezamenlijke visie op regionale campus-ontwikkeling, human capital en innovatie, inclusief regionale rolverdeling				
	Een onderzoek naar regionale fieldlabs of zij onderdeel kunnen gaan uitmaken van het campusnetwerk				

Mkb en innoveren 2024

	Activiteiten	Q1	Q2	Q3	Q4
1a	Actief ophalen sectoruitdagingen bij netwerken mkb, belangenverenigingen				
1b	Vertalen ontwikkelingen rondom mkb-dienstverlening (G40 / EZK) en indien relevant vertalen in acties mét gemeenten				
1c	Opstellen direct overdraagbare projectinformatie aan het MKB (via de gemeentelijke accountmanagers van de door de MRDH ge-co-financierde en mkb-gerelateerde projecten. (zie bijlage projectbijdragen MRDH)				
2a	Bijdragen aan projecten gericht op ondersteuning mkb bij de transitie digitalisering (zie bijlage groslijst van mogelijke projecten)				
2b	Doorontwikkeling innovatieprogramma's Zorgtech en Energie&Klimaat gericht toevoeging onderdeel venture development (opdracht binnen subsidie IQ)				
3a	Verkenning regionaal actieplan startups/scaleup gericht op focus (binnen/tussen) startups/scaleups (obv impact), relatie bestaande programma's (rol div. partijen en samenwerking), meetbare en merkbare impact (KPI's) van verschillende acties en van het programma als geheel.				
3b	implementatie regionaal actieplan o.b.v. verkenning				
3c	versterking Protein Port (eiwittransitie) o.b.v. resultaten kwartiermakersfase (resultaat: Strategisch- en operationeel programmaplan voor de jaren 2024-2028) (gereed december/januari)				
4a	Projectontwikkeling op de domeinen Energietransitie, Robotica openbare ruimte en Urban Data (incl. AI) (zie bijlage)				
4b	Ondersteuning bij opschaling oplossingen in gemeenten (launching customer)				
4c	Interactive workshops mbo's				
4d	Ontwikkeling ondernemerschap op mbo's (tech start ondernemerschap)				
4e	Ondersteuning gemeenten via Technologisch expertisecentrum				
4f	Ondersteuning gemeenten via AI Factory (data gedreven oplossingen voor gemeenten)				

Ruimte voor Werken 2024

	Activiteiten	Q1	Q2	Q3	Q4
Strategie werklocaties en regionale afstemming					
	Het actualiseren van de module kantoren van de Strategie Werklocaties MRDH op basis van het verzoek van de provincie Zuid-Holland die zij aan alle regio's medio 2024 doet.	■			
	Regionale afstemming bij transformatieplannen o.b.v. een adviesaanvraag met een compensatieplan van de gemeente.	■			
	Regionale afstemming met gemeenten die nieuwe kantoren willen realiseren	■			
Versnellingsaanpak Kantoren					
	Kennisdeling op het gebied van verduurzaming van kantoren, waaronder één of twee sessies die met de provincie worden georganiseerd.	■	■		
	Monitoring van de regionale kantorenmarkt. Dit wordt gedaan via een online dashboard van Cushman & Wakefield met een schriftelijke rapportage aan de bestuurscommissie.	■			
	Samen met de relevante gemeenten zal onderzocht worden hoe kantoren op de juiste plek gestimuleerd en gerealiseerd kunnen worden.	■			
	Samen met de relevante gemeenten wordt een aanpak opgesteld om kansen te verkennen en leegstand te verminderen op een aantal locaties.	■			
Versnellingsaanpak Bedrijventerreinen					
	Onderzoek uitzetten met de gemeenten om te kijken naar een selectief vestigingsklimaat voor bestaande en nieuw uit te geven bedrijventerreinen.		■		
	Uitwerking van handelingsperspectief beter benutten en een kwaliteitsimpuls van bestaande terreinen conform strategie bedrijventerreinen MRDH.	■			
	In Q3 van 2023 verkent de MRDH samen met andere regio's, provincies, IPO/VNG de mogelijkheden tot een lobbystrategie richting het Rijk inclusief een financieringsstrategie.	■			
	Verkenning realisatie HMC locatie		■		
	Projectondersteuning gericht op de uitvoering van beter benutten en projecten in actielijn met next economy lijn		■		
	Verkenning monitoring uitvoering van de regionale bedrijventerreinstrategie	■			
Versnellingsaanpak Vitale stads- en dorpskernen					
	Onderzoek met een aantal gemeenten om de optimale mix aan detailhandel, voorzieningen, bedrijvigheid etc. voor verschillende type kernen inzichtelijk te maken	■			
	Ondersteuning bij het aanvragen van provinciale, Rijks- en Europese fondsen om de vitaliteit in de stads- en dorpskernen te vergroten.	■			
	Regionale ondersteuning aan gemeenten aanbieden via de bijdrageregeling en een kennisprogramma.	■			

Colofon

Metropoolregio Rotterdam Den Haag
Postbus 21012
3001 AA Rotterdam
088 5445 100
informatie@mrhd.nl
www.mrdh.nl

Datum
13 december 2023

